



ปัญหาและกลวิธีการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

ของนิสิตวิชาเอกภาษาจีน

Translation problems and strategies in product labels from Chinese to Thai of Chinese major students

วิลัย ลิ้มถาวรานันต์

WILAI LIMTHAWARANUN

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Assistant Professor in Oriental of Department, Faculty of Humanities and Social Science, Burapha University

E-mail: wilai_l2000@yahoo.com

Received: 18 October 2022 / Revised: 16 December 2022 / Accepted: 22 December 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยและกลวิธีการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของนิสิต ข้อมูลที่ใช้ศึกษาคือ คู่เทียบคำแปลฉลากสินค้าภาษาจีนกับภาษาไทยเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม ยาและเครื่องสำอาง เป็นหน่วยภาษาระดับคำ วลี ประโยค และข้อความจำนวน 438 รายการ ซึ่งรวบรวมจากผลงานแปลของนิสิตวิชาเอกภาษาจีน มหาวิทยาลัยบูรพา การวิเคราะห์ประมวลผลเป็นเชิงสถิติร้อยละ

ผลวิจัยพบว่า ปัญหาการแปลฉลากสินค้ามี 3 ลักษณะ ได้แก่ การใช้คำศัพท์ไม่เหมาะสมและผิดพลาดเนื่องจากไม่มีความรู้ในเรื่องที่จะแปล การใช้ภาษาไม่เป็นธรรมชาติ เพราะไม่ชัดเจนและไม่มีการใช้เทคนิคการแปลที่ดี และการใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยไม่คำนึงถึงบริบทของภาษาปลายทาง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยมีดังนี้ การแปลฉลากควรคำนึงถึงพื้นที่บนฉลากและเป้าประสงค์ของการสื่อสาร โดยใช้คำย่อที่เกี่ยวข้องกับหน่วยบอกปริมาณ การใช้คำที่ผู้บริโภคคุ้นชินและสอดคล้องกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาปลายทาง โดยเน้นภาษาที่เข้าใจง่ายไม่เินย้อ ภาษาสากลนิยมและทันสมัยเพื่อเป้าหมายเชิงพาณิชย์

คำสำคัญ : กลวิธีการแปล การแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย ปัญหาการแปลฉลากสินค้า

ABSTRACT

The aims of this research were to study translation problems and strategies for product labels translation which were translated from Chinese into Thai, study data collected from Chinese majoring students' product label translation assignments, related to labeling of food, beverages, drugs, and cosmetics, there are 438 items in total that includes words, phrases,

sentences and texts. According to analyzing translation quality, translation errors and strategies for translating product labels which are processed as a statistical percentage.

Based on the results showed that the translations had a misunderstanding of the original text, used too many lexical translation methods, mistranslated into the target language, translation of unnatural language, and lack of translation technical knowledge. Suggestions for product labeling translation strategies are as follows, the nature of the information on the product label should be taken into account. Due to space limitations and the purpose of communication, use the following strategies: Acronyms, the words for translation should be familiar to consumers or should be consistent with the language and culture of sales targets. Easy to understand and no redundant words, and usages. Language reflecting the value of consumers and modern business language, etc.

Keywords: Translation techniques, product labels translation, translation problem

ความสำคัญ

ฉลากสินค้าเป็นตัวบทถ้อยคำ (verbal text) แสดงข้อมูลชื่อผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบ ปริมาตรหรือปริมาณ ชื่อผู้ผลิตและผู้จำหน่าย วันผลิต วันหมดอายุและการส่งเสริมการขาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลของสินค้าบางประเภท เช่น อาหาร ยาและเครื่องสำอาง มักมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้ข้อมูลตามประกาศเกี่ยวกับข้อกำหนดการใช้ภาษาและข้อมูลที่จำเป็นของแต่ละประเทศ ข้อมูลบนฉลากสินค้ามีความสำคัญต่อการรับสารของผู้บริโภค อันเกี่ยวเนื่องกับความปลอดภัย ความคุ้มค่าและสรรพคุณของสินค้าดังกล่าว ปัจจุบันมีการค้าข้ามประเทศมากขึ้น ความต้องการด้านการแปลฉลากสินค้าจึงมีมากขึ้นตามมาด้วย การแปลฉลากสินค้าเป็นการใช้ภาษาที่เป็นศาสตร์และศิลป์ โดยสื่อสารข้อมูลที่สามารถทำให้ผู้บริโภคเกิดปฏิกิริยาต่อสินค้า เกิดความรู้สึกเชื่อถือ ชื่นชอบและการตัดสินใจซื้อสินค้าในที่สุด ภายใต้ข้อจำกัดด้านพื้นที่จำกัดในการแสดงข้อมูล และข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่เป็นข้อเท็จ ซึ่งส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการแปล การใช้เทคนิคทักษะการถ่ายทอดความหมาย โดยมีเป้าประสงค์เชิงการตลาด

การแปลฉลากสินค้าเป็นกระบวนการสื่อสารที่ต้องอาศัยทักษะการทำความเข้าใจเป็นพื้นฐานและคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ รวมถึงการถ่ายทอดความหมายจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยผู้แปลจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่จะแปล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคำศัพท์ชื่อเฉพาะเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ คำศัพท์เทคนิค รวมถึงทักษะการใช้ภาษาในการถ่ายทอดความหมายตามบริบทที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งทักษะการแปลฉลากสินค้าเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดเชี่ยวชาญและมั่นใจ ดังที่ สุพรรณ ปิ่นมณี (2546, คำนำ) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะในการแปลของผู้เรียนขึ้นอยู่กับการศึกษาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแปลอย่างมีหลักการมากกว่าการได้ฝึกฝนแปลเรื่อย ๆ การสอนหลักการแปลควบคู่กับการฝึกฝนการแปลจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการแปลของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่อการแปลเฉพาะงานที่ดีแล้ว ยังสามารถนำเทคนิคและทักษะการแปลไปประยุกต์ใช้กับการแปลงานอื่น ๆ ต่อไป ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตาม

เป้าประสงค์การแปลของตัวบทแต่ละประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแปลฉลากสินค้าประเภทอาหาร ยาและเครื่องสำอาง ซึ่งเป็นสินค้าควบคุมที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประกาศเป็นพระราชบัญญัติและข้อกำหนดเกี่ยวกับการแสดงข้อมูลบนฉลาก การแปลฉลากสินค้าเป็นการแปลข้อมูลข้ามศาสตร์ที่ผู้แปลต้องศึกษาค้นคว้าแหวดวงคำศัพท์เกี่ยวกับสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่จะแปลซึ่งผู้แปลไม่คุ้นชิน และต้องเรียนรู้และฝึกฝนการแปลคำศัพท์เทคนิคเกี่ยวกับฉลากสินค้าให้มีความชำนาญและแม่นยำ จึงจะเกิดทักษะการแปลที่ดีได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาลักษณะการแปลและปัญหาการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของนิสิตวิชาเอกภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 2) เพื่อศึกษาทฤษฎีและปัญหาการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของนิสิตวิชาเอกภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 3) นำผลการวิจัยมาจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อวงการสอนการแปลฉลากสินค้า

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการแปลและกลวิธีการแปล

แนวความคิดการแปล ได้แบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

(1) การแปลแบบเน้นรักษาภาษาต้นฉบับ (SL emphasis) ได้แก่ วิธีการแปลแบบคำต่อคำ (word-for-word translation) ซึ่งเป็นการแปลตามลำดับคำในภาษาต้นฉบับและรักษาความหมายของคำเดิมโดยไม่คำนึงถึงบริบท วิธีการแปลตรงตัว (Literal translation) ตามความหมายของแต่ละคำแบบคำต่อคำ การแปลโดยยึดความหมายในต้นฉบับ (Faithful translation) และเป็นไปตามข้อจำกัดของโครงสร้างในภาษาปลายทางรวมถึงวิธีการแปลตามความหมาย (Semantic translation) เป็นการแปลที่รักษาความหมายและรักษาคุณค่าของภาษาต้นฉบับไว้

(2) การแปลแบบเน้นความเข้าใจของผู้อ่านในภาษาแปล (TL emphasis) ได้แก่ วิธีการแปลดัดแปลง (Adaptation) เป็นรูปแบบการแปลอิสระตามวัฒนธรรมของภาษาปลายทาง วิธีการแปลอิสระ (Free translation) ซึ่งเป็นการแปลโดยเรียบเรียงใจความขึ้นใหม่อย่างอิสระ วิธีการแปลแบบสำนวน (Idiomatic translation) ก็เป็นการแปลที่เรียบเรียงใจความขึ้นใหม่เช่นกัน โดยไม่มีตรูปแบบภาษาต้นฉบับ และการแปลเชิงสื่อสาร (Communicative translation) เป็นการแปลโดยถอดความภาษาต้นฉบับและถ่ายทอดเป็นภาษาที่ยอมรับและเข้าใจตามภาษาปลายทาง

แนวทางการแปลเป็นเป้าหมายที่ได้ส่งผลต่อกลวิธีการแปลที่แตกต่างกัน เกี่ยวกับกลวิธีการแปลมีผู้เชี่ยวชาญทางภาษาได้เสนอไว้ที่มีส่วนคล้ายคลึงกัน คือ กลวิธีการแปลของ Malone (1988) กลวิธีการแปลของสุพรรณิ ปันมณี (2549) และสัจฉวี สายบัว (2533) สามารถสรุปกลวิธีการแปลอย่างคร่าว ๆ ได้ดังนี้ 1) การแปลตรงตัว (Lexical) 2) การแทนที่คำด้วยคำที่มีความหมายกว้าง (generic word) 3) การใช้คำอธิบาย

(amplification) 4) การตัดคำ (reduction) 5) การใช้คำยืม (loanword) 6) การเทียบเคียง (equation) 7) การกระชับข้อความ (condensation) 8) การเรียงเรียงใหม่ (reordering) 9) การปรับคำจากภาษาอื่นให้กลายเป็นภาษาของตัวเอง (substitution) 10) การทับศัพท์ (transliteration) 11) การเติมคำ (addition) เป็นต้น

2. ลักษณะการแปลที่ดีและการทักษะการแปลที่ดี

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (2549, หน้า 8) กล่าวว่า ลักษณะงานแปลที่ดี โดยสรุปเป็นคุณสมบัติที่สำคัญมี 3 ประการ ได้แก่ 1) ความถูกต้อง ผู้แปลจะต้องถ่ายทอดความหมายให้สมบูรณ์ ถูกต้อง โดยไม่ตัดต่อ หรือใส่ความเห็นของตนลงไปและต้องแปลให้มีบรรยากาศหรือรสชาติของภาษาเหมือนต้นฉบับ 2) ความชัดเจน เกิดจากเทคนิคการเขียนและเรียบเรียง การเลือกใช้คำ และ 3) ความเป็นธรรมชาติ การเรียบเรียงและปรับสำนวนแปลร่างที่หนึ่ง ผู้แปลไม่ควรยึดติดอยู่กับรูปแบบ (Form) ของภาษาแต่ควรยึดความหมาย (Meaning) เป็นสำคัญ โดยถ่ายทอดเป็นภาษาที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งมีคล้ายคลึงกับ อัจฉรา ไส้ศัตรูไกล (2554, หน้า 20) ที่กล่าวว่า ลักษณะการแปลที่ดีมี 3 ประการ ดังนี้ 1) เชื่อถือได้ นำไปใช้ได้ไม่ผิดข้อเท็จจริง ไม่ผิดความหมาย ความครบถ้วน ไม่ตัดต่อตัดแปลงให้ผิดไปจากต้นฉบับ ชื่อตรงต่อต้นฉบับ 2) ชัดเจน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่มีร่องรอยของภาษาเดิม และ 3) เป็นธรรมชาติ งานแปลที่ดีภาษาต้องสละสลวย ไม่ฝืนหลักภาษาของผู้อ่าน

ส่วน สิทธิ พินิจภูวดล (2535) วรรณถ วิมลเฉลา (2539) และ Larson (1984) (อ้างถึงใน ศศิ อินทโกสุม, 2557, หน้า 30 - 31) ต่างก็กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานแปลที่ใช้ประเมินคุณภาพงานแปล มี 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ความหมาย: งานแปลที่ดีจะต้องถ่ายทอดความหมายได้เท่าเทียมกับต้นฉบับ ทั้งระดับสาระและอารมณ์ (อรรถรส) กล่าวคือ ความหมายที่ถ่ายทอดมาในงานแปลจะต้อง ถูกต้อง ครบถ้วน ไม่ขาดไม่เกิน ไม่ตัดแปลง แต่งเติมความหมายในต้นฉบับโดยไม่มีเหตุผล อันสมควรและไม่โอ้อวด (vouloir dire) ในการสื่อสารของผู้เขียน 2) รูปแบบภาษา: งานแปลที่ดีจะต้องถ่ายทอดความหมายได้อย่างชัดเจนไม่คลุมเครือ หรือกำกวมทำให้ตีความได้หลายนัย งานแปลจะต้องเป็นข้อเขียนประเภทเดียวกับต้นฉบับ นอกจากนี้ ภาษาที่ใช้จะต้องสละสลวยเป็นไป ตามธรรมชาติการใช้ภาษานั้น ๆ กระชับไม่เยิ่นเย้อ คำและสำนวนที่ใช้ต้องสื่อความหมายได้อย่างตรงประเด็นที่สุด และยังคงรักษาระดับภาษาตลอดจนลีลาการเขียนที่ใช้ในต้นฉบับไว้ด้วย 3) ผู้อ่านหรือผู้รับทบทวนซึ่งเป็เป้าหมายของการสื่อสาร: งานแปลที่ดีต้องคำนึงถึงผู้อ่าน กล่าวคือ ในกระบวนการ ถ่ายทอดความหมาย ผู้แปลอาจต้องปรับเปลี่ยน ข้อมูลบางอย่างซึ่งอาจแตกต่างไปจากต้นฉบับ แต่สื่อความหมายเดียวกันได้อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้อ่านงานแปลเข้าใจความหมายได้เช่นเดียวกับผู้อ่านต้นฉบับ ผู้สอนแปลจะต้องพิจารณาว่าจะให้น้ำหนักกับประเด็นใดมากหรือน้อยกว่ากัน (หรือเท่ากันทั้งหมด) ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับประเภทการสอนแปลและวัตถุประสงค์ของการประเมินนั่นเอง

การแปลที่ดีนั้นขึ้นกับความสามารถของผู้แปล สัญฉวี สายบัว (2560) ได้กล่าวว่า นักแปลที่จะสามารถผลิตงานแปลที่มีคุณภาพ ควรมีคุณสมบัติ หลัก 4 ประการ คือ 1) มีความสามารถทั้งภาษาต้นฉบับและภาษาแปล 2) มีความรู้และภูมิหลังของเรื่องราวใน ต้นฉบับ 3) มีความสามารถเข้าใจผู้เขียนต้นฉบับและสามารถแปลให้ผู้อ่านฉบับแปลเกิดความรู้สึกเท่าเทียมกับ ผู้อ่านต้นฉบับ และ 4) มีศิลปะทางการเขียน จะเห็นได้ว่า ความรู้

ในเรื่องที่จะแปลเป็นสิ่งสำคัญแล้ว ทักษะการอ่านที่ดีและความสามารถในการถ่ายทอดภาษาที่สื่อความหมาย และรสนิยมที่สำคัญพอ ๆ กัน การถ่ายทอดเป็นภาษาแปลที่ดีต้องอาศัยทักษะการเขียน เช่นเดียวกันกับ สุพรรณิ ปิ่นมณี (2549) ที่กล่าวว่า การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียงคำในประโยคหรือวิธีช่วยให้ภาษาแปลลื่นไหล ชัดเจน และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้นและได้อรรถรส เทียบเคียงกับต้นฉบับได้

จากความคิดเห็นข้างต้น การแปลฉลากสินค้าสามารถสรุปเป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพการแปล ฉลากสินค้าเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความหมายที่เหมือนและเท่าเทียมกับต้นฉบับ ไม่ตัดต่อแต่งเติม ไม่กำกวม ไม่ตกหล่น 2) ด้านการใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ ชัดเจน ลื่นไหลสละสลวย 3) ด้านกลวิธีการถ่ายทอดความหมายตามบริบทของภาษา ครอบคลุมและเข้าใจง่าย

3. ปัญหาการแปลฉลากสินค้า

ปัญหาการแปลภาษาที่สะท้อนอุปสรรคที่ทำให้การแปลเป็นไปด้วยความยากลำบาก ไม่เพียงแต่เกิดจากความไม่พร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่แปลในภาษาต้นฉบับและภาษาแปล ยังรวมถึงหลักการแปลที่ต้องยึดภาษาต้นฉบับหรือภาษาปลายทางในการถ่ายทอดความหมาย และวิธีการถ่ายทอดความหมายด้วยการวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในงานแปลซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของงานแปล ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้แปลโดยจำแนกข้อผิดพลาดเป็น 2 ประเภท คือ ข้อผิดพลาดด้านความหมายและข้อผิดพลาดด้านภาษา (ปัญญา บริสุทธิ์, 2537, หน้า 98-107; สุพรรณิ ปิ่นมณี, 2552, หน้า 67-68) ซึ่งข้อผิดพลาดสามารถจำแนกเป็นเกณฑ์ประเมินคุณภาพ ดังนี้ ศศิ อินทรโกสม (2557, หน้า 39-42) ได้เสนอเกณฑ์การประเมินข้อผิดพลาดและตัวบ่งชี้ย่อยตามวัตถุประสงค์และหัวข้อการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เกณฑ์การให้คะแนนและการจำแนกข้อผิดพลาด อันประกอบด้วยด้านความเข้าใจ หลักการแปลและการถ่ายทอดความหมาย เป็นต้น

ฉลากสินค้าประกอบด้วยคำศัพท์และข้อความซึ่งเป็นถ้อยคำที่กำหนดให้แสดงเป็นข้อเท็จจริง การใช้ภาษาไทยที่ไม่หลอกลวง ไม่กล่าวอ้างให้เข้าใจผิดและขัดกับศีลธรรมในวัฒนธรรมไทย รวมถึงการสร้างความแตกแยกของสังคม เป็นต้น (ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง คำชี้แจงประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓๖๗) พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง การแสดงฉลากของอาหารในภาชนะบรรจุ) หากแต่การใช้ภาษาบนฉลากสินค้าในแต่ละประเทศมีข้อกำหนดเฉพาะแตกต่างกัน เช่น การจัดทำฉลากภาษาจีนของสาธารณรัฐประชาชนจีน กำหนดให้ใช้ภาษาจีนเป็นหลักหรือควบคู่กับภาษาอื่น การใช้ภาษาที่ชัดเจนไม่ทำให้สับสน การใช้คำบอกปริมาณโดยใช้หน่วยการวัดสากลเป็นตัวช่วย l, ml, g, kg เป็นต้น (กุลวดี วิวัฒน์สินินท์และคณะ, 2561, หน้า 13-17) การแปลฉลากสินค้าจึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดของการใช้ภาษาบนฉลากในภาษาปลายทางแล้ว หากแต่ต้องอาศัยหลักการและกลวิธีการแปลที่เหมาะสมในการแปลด้วย

เกี่ยวกับการแปลฉลากสินค้า Di (2019) ได้ศึกษาการใช้ภาษาอังกฤษบนฉลากมีข้อสรุปดังนี้ 1) ภาษากะทัดรัด เนื้อหาตรงกับต้นฉบับเป็นหลัก 2) ภาษาดึงดูดความสนใจเป็นลักษณะภาษาโฆษณา 3) การใช้ภาษาเชิงพาณิชย์ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมปลายทาง 4) การใช้สำนวนที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ และพบว่า ปัญหาการแปลฉลากสินค้าเป็นภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวจีนมีดังนี้ 1) ใช้วิธีการแปลตรงอักษร 2) ความผิดพลาดด้านไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ 3) ใช้สำนวนแปลที่ไม่สอดคล้องกับภาษาปลายทาง ซึ่งปัญหาดังกล่าว เกิดจากการใช้



โปรแกรมการแปลและไม่ขัดเกลาภาษา ผู้เรียนไม่มีทักษะการแปลที่เพียงพอและไม่มีความรู้ด้านวัฒนธรรมการใช้ภาษาปลายทาง ตลอดจนการใช้คำเทคนิคหลากหลายมาตรฐานไม่เป็นเอกภาพ และยังพบว่า การแปลตรงตัวตามอักขรทำให้ความหมายผิดเพี้ยนและไม่ชัดเจน การใช้สำนวนหรือภาษาพูดที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อความหมาย

ส่วน Abdulrahman (2015) ได้ศึกษาทฤษฎีการแปลหลากหลายจากภาษาอาหรับเป็นภาษาอังกฤษพบว่า วิธีการแปลหลากหลายที่ใช้นามากที่สุด คือ การทับศัพท์ (transliteration) การแปลตรงตัว (literal) การใช้คำยืม (borrowing) การแปลแบบปรับภาษา โดยการเพิ่ม ละเว้นและแทนที่ (adaption) ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาการแปลหลากหลายจากภาษาจีนเป็นภาษาอังกฤษของ Di (2019) ที่พบว่า การแปลหลากหลายประเภทอาหารโดยทั่วไปใช้การเทียบเคียงความหมาย ส่วนใหญ่ใช้แปลระดับคำและวลี โดยมุ่งเน้นการใช้การเทียบเคียงความหมายเป็นหลักเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริโภค การใช้วิธีการเติมคำควบคู่กับการทับศัพท์ชื่อเฉพาะ เพื่อช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น นอกจากนี้ Li (2004) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับการแปลหลากหลายในกลุ่มข้อมูลการโฆษณาพบว่า กลวิธีที่ใช้แปลคำโฆษณามากที่สุด คือ การแปลตรงตัว รองมา คือ การแปลแบบอิสระ และการแปลแบบสร้างสรรค์ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า การแปลหลากหลายเป็นกระบวนการสื่อสารที่ผู้แปลต้องอาศัยความเข้าใจในสิ่งที่จะแปล เทคนิคการใช้กลวิธีแปล และทักษะการถ่ายทอดความหมายอย่างเหมาะสม การถ่ายทอดความหมายและการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับข้อกำหนดการให้ข้อมูลบนหลากหลายคำของประเทศนั้น ๆ และตัวบทที่มุ่งแสดงข้อเท็จจริง ไม่ทำให้สับสน น่าเชื่อถือและเป็นภาษาเชิงพาณิชย์

สมมติฐานและกรอบแนวความคิดการวิจัย

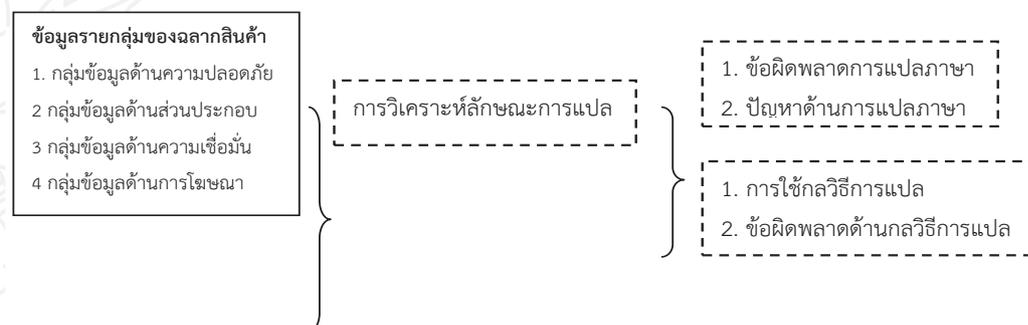
1. สมมติฐานการวิจัย มีดังนี้

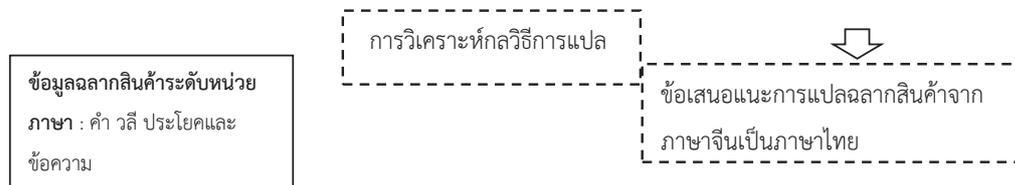
1) การวิเคราะห์ลักษณะการแปลหลากหลายคำจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย สามารถจำแนกเป็นคุณภาพการแปลที่ดีและไม่ดีนั้น ซึ่งสะท้อนข้อผิดพลาดและปัญหาการใช้ภาษาแปลของนิสิต

2) การวิเคราะห์การใช้กลวิธีแปลหลากหลายคำ นอกจากทำให้ทราบถึงการเลือกใช้กลวิธีแปลหลากหลายคำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแปลหน่วยภาษาในระดับต่าง ๆ และสามารถสะท้อนข้อผิดพลาดและปัญหาอันเนื่องจากการใช้กลวิธีแปลที่ไม่เหมาะสมด้วย

3) การวิเคราะห์ลักษณะการแปลหลากหลายคำและกลวิธีแปลหลากหลายคำของงานวิจัยนี้ ทำให้ทราบถึงข้อผิดพลาดและปัญหาการแปลหลากหลายคำของนิสิต อันจะเป็นแนวทางการจัดข้อเสนอแนะการแปลหลากหลายคำจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

2. กรอบแนวความคิดในการวิจัย มีดังนี้





วิธีการวิจัย

1. การเตรียมการวิจัย มีดังนี้

1) บรรยายบทเรียนหัวข้อเรื่องการแปลฉลากสินค้าตามแผนการสอนการแปลภาษาจีน 2 ให้แก่นิสิตชั้นปีที่ 4 วิชาเอกภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ลงทะเบียนเรียนปีการศึกษา พ.ศ. 2563 หัวข้อบรรยายประกอบด้วย 1) ทฤษฎีและหลักการแปล 2) ความรู้ทั่วไปและคำศัพท์เทคนิคเกี่ยวกับฉลากสินค้าภาษาไทยและภาษาจีน ตัวอย่างการแปลฉลากสินค้าภาษาจีนและภาษาไทย 3) การฝึกแปลฉลากสินค้าภาษาจีนเป็นภาษาไทย ใช้เวลา 9 ชั่วโมงเป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์

2) การฝึกแปลฉลากสินค้าภาษาจีนเป็นภาษาไทยกำหนดให้นิสิตแบ่งกลุ่ม/กลุ่มละ 3 คน โดยเลือกแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยกลุ่มละ 3 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 42 ฉบับ กำหนดขอบเขตเนื้อหาฉลากสินค้าประเภทอาหารเครื่องดื่ม ยาเครื่องสำอาง โดยสืบค้นข้อมูลจากเว็บไซต์ของจีน และให้รายงานนำเสนอผลงานแปลในชั้นเรียน และทำแบบฝึกหัดการแปลคำโฆษณาสินค้ารายบุคคล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ศึกษา คือ คู่มือการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ระดับคำ วลี ประโยคและวลี จำนวน 438 หน่วยภาษา เนื้อหาเกี่ยวกับอาหารเครื่องดื่ม ยาและเครื่องสำอาง ซึ่งรวบรวมจากผลงานแปลฉลากสินค้าจำนวน 42 ฉบับของนิสิตวิชาเอกภาษาจีน โดยจำแนกข้อมูลเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) ข้อมูลระดับหน่วยภาษา ประกอบด้วยคำจำนวน 153 คำ วลีจำนวน 168 วลี ประโยคจำนวน 81 ประโยคและข้อความจำนวน 36 ข้อความ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ซ้ำกัน

2) ข้อมูลตามประเภทวัตถุประสงค์ แบ่งข้อมูลเป็น 4 กลุ่ม โดยอ้างอิงตามเกณฑ์ของพิมพ์พร พรเฉลิม และคณะ (ออนไลน์) ได้แก่ 1) ข้อมูลด้านความปลอดภัย ประกอบด้วยวันที่ผลิต/ หมาดอายุ วิธีการเก็บรักษา วิธีการปรุงและคำเตือน 2) ข้อมูลด้านความคุ้มค่า ประกอบด้วยชื่อ/ประเภทของอาหาร ส่วนประกอบและปริมาณอาหาร (น้ำหนักหรือปริมาตร) 3) ข้อมูลด้านความเชื่อมั่น ได้แก่ ยี่ห้อสินค้า ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต ผู้จำหน่าย หรือผู้นำเข้าเครื่องหมาย 4) ข้อมูลด้านการโฆษณา ได้แก่ ข้อความการกล่าวอ้าง

3. การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประมวลผลข้อมูลเป็นสถิติร้อยละ โดยวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ด้านคุณภาพการแปลได้ใช้เกณฑ์ของอัจฉรา ไส้ศัตรูไกล (2554) ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพและลักษณะการแปลที่ดี เป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเนื้อหาครบถ้วน ไม่ตัดต่อแต่งเติมและ



ความหมายเหมือนต้นฉบับ 2) ด้านการใช้คำศัพท์ มีความชัดเจน เหมาะสมและไม่กำกวม 3) ด้านการใช้ภาษา มีความเป็นธรรมชาติ โดยถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาปลายทางที่สละสลวย

2) การวิเคราะห์กลวิธีการแปล ได้ประยุกต์กลวิธีการแปลของ Malone (1988) สุพรรณณี ปิ่นมณี (2549) และสัญญาวิ สายบัว (2533) ใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์กลวิธีการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย วิธีการแปล 11 วิธี ดังนี้ 1) การแปลตรงตัว (lexical) 2) การแทนที่คำด้วยคำที่มีความหมายกว้าง (generic word) 3) การใช้คำอธิบาย (amplification) 4) การตัดคำ (reduction) 5) การใช้คำยืม (loanword) 6) การเทียบเคียง (equation) 7) การกระชับข้อความ (condensation) 8) การเรียงเรียงใหม่ (reordering) 9) การปรับคำจากภาษาอื่นเป็นภาษาของตัวเอง (substitution) 10) การทับศัพท์ (transliteration) 11) การเติมคำ (addition)

3) การวิเคราะห์ปัญหาการแปลและปัญหาด้านการใช้กลวิธีการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยและจัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

ผลการศึกษา

1. ลักษณะข้อผิดพลาดในการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยระดับหน่วยภาษาจำนวน 438 หน่วยภาษา สามารถจำแนกลักษณะการแปลได้ 2 ระดับ ได้แก่ การแปลระดับคุณภาพดีซึ่งมีลักษณะการแปล ด้านเนื้อหาถูกต้อง คำศัพท์เหมาะสม รวมถึงการใช้ภาษาเป็นธรรมชาติ มีจำนวน 360 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 82.19 ส่วนการแปลระดับคุณภาพไม่ดีซึ่งมีลักษณะการแปลผิดพลาดบางส่วนจนถึงข้อผิดพลาดทั้งหมด ได้แก่ เนื้อหาไม่ครบถ้วนไม่ถูกต้อง การใช้คำศัพท์ไม่เหมาะสม ภาษาไม่เป็นธรรมชาติไม่สันทัด สะท้อนความหมายที่ผิดเพี้ยนและผิดพลาด ซึ่งมีจำนวน 78 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 17.81 โดยข้อผิดพลาดดังกล่าว ได้กระจายตามกลุ่มข้อมูลฉลากสินค้า ดังนี้

กลุ่มข้อมูล	ข้อผิดพลาดระดับหน่วยภาษา (หน่วยนับ)				จำนวนรวม	อันดับ	
	คำ	วลี	ประโยค	ข้อความ		ข้อมูลรายกลุ่ม	ข้อมูลรายย่อย
1) ข้อมูลด้านความปลอดภัย		6	14*	16*	36 (8.22%)*	1	
วันที่ผลิต/หมดอายุ	-	1	-	-	1 (.22 %)		
วิธีการเก็บรักษา	-	3	-	1	4 (.91%)		
วิธีการปรุง หรือวิธีใช้	-	1	7	8	16 (3.65%)		1
คำเตือน	-	-	5	3	8 (1.82%)		3
คุณสมบัติ	-	1	2	4	7 (1.59%)		4
2) ข้อมูลด้านความคุ้มค่า	11*	7	-	-	18 (4.11%)*	2	
ส่วนประกอบ	11	4	-	-	15 (3.42%)		2
ปริมาณ (น้ำหนัก, ปริมาตร)		3	-	-	3 (.68%)		
3) ข้อมูลด้านความเชื่อมั่น	1	16*	1	-	18 (4.11%)*	2	
ประเภทของสินค้า	1	3	-	-	4 (.91%)		



กลุ่มข้อมูล	ข้อผิดพลาดระดับหน่วยภาษา (หน่วยนับ)				จำนวนรวม หน่วยนับ (ร้อยละ)	อันดับ	
	คำ	วลี	ประโยค	ข้อความ		ข้อมูลราย กลุ่ม	ข้อมูลราย ย่อย
ชื่อผลิตภัณฑ์/ยี่ห้อ	-	2	-	-	2 (.45%)		
ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต	-	8	-	-	8 (1.82%)		3
มาตรฐานการผลิตและการ รับรองมาตรฐาน	-	3	1	-	4 (.91%)		
4) ข้อมูลด้านการโฆษณา	-	6*	-	-	6 (1.37%)	3	
ข้อความกล่าวอ้าง	-	6	-	-	6 (1.37%)		5
จำนวนรวม : หน่วยนับ (ร้อยละ)	12 (2.74%)	36 (8.22%)	14 (3.2%)	16 (3.65%)	78 (17.81%)		

ตารางที่ 1 ข้อผิดพลาดการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยระดับหน่วยภาษาและประเภทกลุ่มข้อมูล

จากตารางที่ 1 แสดงการจำแนกข้อมูลผิดพลาดการแปลฉลากที่กระจายในระดับหน่วยภาษาและระดับข้อมูลรายกลุ่มและข้อมูลรายย่อย ดังนี้ การแปลผิดพลาดในระดับข้อมูลรายกลุ่มมากที่สุด คือ กลุ่มข้อมูลด้านความปลอดภัยมีจำนวน 36 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 8.22 ได้แก่ คำบอกวิธีการปรุง คำเตือนและคำบอกคุณสมบัติตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่หน่วยภาษาระดับประโยคและวลี รองมาคือ กลุ่มข้อมูลด้านความคุ้มค่ามีจำนวน 18 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 4.11 ได้แก่ คำบอกส่วนประกอบ ซึ่งเป็นหน่วยภาษาระดับคำ และกลุ่มข้อมูลด้านความเชื่อมั่นมีจำนวน 18 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 4.11 ได้แก่ ชื่อสถานที่ผลิต ประเภทสินค้า ชื่อผลิตภัณฑ์/ยี่ห้อ ซึ่งเป็นหน่วยภาษาระดับวลี ส่วนกลุ่มข้อมูลด้านคำกล่าวอ้าง มีจำนวน 6 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 1.37 ได้แก่ คำกล่าวอ้าง ซึ่งหน่วยภาษาระดับวลี หากพิจารณาข้อผิดพลาดในระดับข้อมูลรายย่อยพบว่า ข้อมูลที่มีการแปลผิดพลาดมากที่สุด คือ คำบอกวิธีการปรุง ซึ่งเป็นหน่วยภาษาระดับข้อความและประโยค รองมาคือ คำส่วนประกอบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยภาษาระดับคำและวลี และคำเตือน ซึ่งเป็นหน่วยภาษาระดับประโยคและข้อความตามลำดับ ข้อผิดพลาดที่ปรากฏในข้อมูลรายย่อยได้กระจายระดับหน่วยภาษาที่แตกต่างกันนี้ได้แสดงถึงปัญหาการแปลภาษาในข้อมูลฉลากสินค้าซึ่งมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันด้วย

2. ปัญหาด้านการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

การวิเคราะห์ลักษณะการแปลฉลากจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย สามารถจำแนกข้อผิดพลาดและปัญหาการใช้ภาษาในการแปลฉลากสินค้าได้ดังนี้

2.1 การใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายผิดเพี้ยน ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม

ส่วนใหญ่เกิดจากการแปลตรงตัวโดยไม่คำนึงถึงบริบทของภาษาปลายทางทำให้ความหมายผิดเพี้ยน ไม่ชัดเจน และไม่ถูกต้อง ซึ่งเกิดจากการไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ชื่อเฉพาะของผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นชื่อทางวิทยาศาสตร์ บางการแปลตรงตัวโดยใช้คำศัพท์ที่ไม่เหมาะสมทำให้คำแปลผิดเพี้ยน ไม่ถูกต้อง ตัวอย่าง

ภาษาจีน	ภาษาไทย	ข้อผิดพลาดด้านการแปล
吸收指数： ★★★★★	ค่าดึงดูด: 5 ดาว	การแปลตรงตัว ทำให้เกิดปัญหาด้านการถ่ายทอด ความหมาย ซึ่งเป็นการใช้คำไม่เหมาะสม ที่สื่อความหมาย ไม่ตรงกับต้นฉบับ ควรปรับเปลี่ยน คำว่า ค่าดึงดูด เป็นคำ ว่า ค่าดัชนีดูดซึม
CELSIUS 燃力士 复合营养素风味饮 料	CELSIUS BURN ENERGY DRINK เครื่องดื่มผสม สารอาหาร	การทับศัพท์ควบคู่กับการแปลตรงตัว แต่การใช้คำที่สื่อ ความหมายไม่ตรงกับต้นฉบับเพราะการใช้คำผิดพลาด ควรปรับเปลี่ยนคำว่า เครื่องดื่มผสมสารอาหาร เป็นคำว่า เครื่องดื่มบำรุงร่างกาย
山梨酸钾	POTASSIUM SORBATE	การทับศัพท์ เกิดจากปัญหาด้านความเข้าใจในเรื่องที่แปล ซึ่งเป็นการใช้คำผิดพลาด ควรปรับเปลี่ยนคำ POTASSIUM SORBATE เป็นคำทับศัพท์และบันทึกเป็น ภาษาไทย คำว่า กรดซอร์บิก
贴心提示：木瓜蛋 白酶提取于天然木 瓜，	ข้อแนะนำในการบริโภค โปรตีนจากมะละกอผลิตจาก มะละกอรธรรมชาติ	การแปลตรงตัว ทำให้เกิดปัญหาด้านหลักการแปล เป็น การแปลตรงตัวทั้งคำโดยไม่สื่อความหมายตามบริบท ทำ ให้คำแปลไม่เป็นธรรมชาติ ควรเทียบเคียงตามบริบท ภาษาไทย โดยเปลี่ยนคำแปล “มะละกอรธรรมชาติ” เป็น “มะละกอดิบ”
蓝色纤维膜朝外， 敷贴脸部；接着从 侧边将纤维膜取 下，轻拍让面膜服 贴脸部。	หันแผ่นมาร์กด้านที่เป็นไฟ เบอร์สีฟ้าออกและนำส่วนที่ เปียกแฉะลงไปบนใบหน้า ตะเบาๆเพื่อให้แผ่นมาร์ก แนบติดกับหน้า	การแปลตรงตัว ซึ่งเกิดจากปัญหาด้านความรู้ในเรื่องที่ แปล และใช้คำที่สื่อความหมายไม่สอดคล้องกับบริบท ควรเปลี่ยนคำแปล “ไฟเบอร์สี” เป็น “แผ่นฟิล์มสีฟ้า”

2.2 การใช้คำศัพท์ที่สื่อความหมายไม่ครบถ้วน ไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องกับบริบทและรสรภาษา ซึ่ง
เกิดจากความไม่เข้าใจในเรื่องที่แปล การใช้คำศัพท์ไม่เหมาะสม การแปลขยายความ ตัวอย่าง

(1) การใช้คำศัพท์ไม่เหมาะสมกับบริบท

ภาษาจีน	ภาษาไทย	ข้อผิดพลาดด้านกลวิธีการแปล
神奇修复力	มหัศจรรย์พลังแห่งการฟื้นฟู	ปัญหาไม่เข้าใจคำที่จะแปล คำว่า เส้นฉี เป็นชื่อยี่ห้อ มีความหมายว่า มหัศจรรย์ ในต้นฉบับได้ใช้คำบอกชื่อยี่ห้อ เล่นคำในวลีโฆษณาเพื่อให้ผู้บริโภคจดจำชื่อยี่ห้อ การแปลไม่ควรแปลความหมายของชื่อยี่ห้อ ซึ่งจะทำให้การสื่อสารไม่ตรงกับเป้าประสงค์ของภาษาโฆษณา จึงควรใช้คำทับศัพท์ชื่อยี่ห้อและตามด้วยการแปลตรง เป็น “เส้นฉี” พลังแห่งการฟื้นฟู
杀菌型	ชนิดฆ่าเชื้อ	ปัญหาด้านหลักการแปล โดยแปลความหมายมุ่งความเข้าใจ หากแต่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการสื่อสารของภาษาปลายทาง ควรปรับเปลี่ยนวิธีการแปลตรงตัวคำว่า ชนิดฆ่าเชื้อ เป็นการใช้คำทับศัพท์ เป็นคำว่า “ชนิดพาสเจอร์ไรซ์” ตามความนิยมการใช้ภาษา

(2) การใช้คำศัพท์ฟุ่มเฟือย ทำให้ความหมายเกินไม่สอดคล้องกับความหมายต้นฉบับ

ภาษาจีน	ภาษาไทย	ข้อผิดพลาดด้านกลวิธีการแปล
食用香料	เครื่องเทศที่กินได้	ปัญหาด้านหลักการแปล การแปลตรงตัวทั้งคำ โดยไม่คำนึงความหมายตามบริบท ทำให้ความหมายเกินและไม่สอดคล้องต้นฉบับ ควรปรับลดการใช้คำ เป็น “เครื่องเทศ”
香辛料	เครื่องเทศหอม (แบบแห้ง)	ปัญหาด้านหลักการแปลที่มุ่งขยายความ ทำให้ความหมายเกิน ควรแปลโดยการเทียบเคียงความหมาย เป็น “ผงเครื่องเทศ”

(3) การใช้วลีที่สื่อความหมายไม่ครอบคลุม

ภาษาจีน	ภาษาไทย	ข้อผิดพลาดด้านกลวิธีการแปล
开盖即食	เปิดแล้วรับประทานทันที	ปัญหาด้านหลักการแปล การแปลตรงตัวตามต้นฉบับ ทำให้ความหมายไม่ผิตเห็น การสื่อความหมายไม่ตรงตามต้นฉบับ ควรปรับคำแปลโดยเทียบเคียงเป็นวลีคำว่า “อาหารพร้อมทาน”

2.3 ปัญหาการใช้ภาษาไม่เป็นธรรมชาติ

ส่วนใหญ่เกิดจากการแปลตรงตัวประโยคต่อประโยคและแปลเรียงประโยคตามภาษาในต้นฉบับ และการเรียงคำในประโยคที่ส่งผลต่อการถ่ายทอดความหมายในภาพรวม ทำให้ภาษาบกพร่องไม่กระชับ ไม่เป็นธรรมชาติ และไม่สอดคล้องกับการใช้ภาษาปลายทางและไม่สละสลวย ตัวอย่าง

ภาษาจีน	ภาษาไทย	เหตุผล/การปรับแก้
不夺味不率味，还原食材原香	โดยจะ ไม่ ไปดึงรสชาติอาหารแต่ยังคงรสชาติอาหารความหอมดั้งเดิม	ปัญหาด้านหลักการแปลโดยใช้วิธีการแปลตรงตัวตามภาษาในต้นฉบับ ทำให้ภาษาเยิ่นเย้อ ควรปรับการแปลคำศัพท์และการแปลแบบกระชับข้อความ เป็น “รักษารสชาติอาหารไว้ดั้งเดิม”
本品是蜜蜂从中国无污染地区蜜源植物菊花的花朵中采集花蜜酿造而成，	ผลิตภัณฑ์นี้ผลิตโดย ผึ้งเก็บน้ำหวานจากเกสรของดอกเก๊กฮวยจากพื้นที่ปลอดภัยสารพิษในประเทศจีน	การแปลตรงตัว ทำให้เกิดปัญหาด้านการถ่ายทอดความหมายในภาพรวมบกพร่อง ควรปรับการใช้ภาษาให้เป็นธรรมชาติ โดยการปรับเปลี่ยนระดับโครงสร้างให้ภาษากระชับสั้นไหล เป็น “เป็นผลิตภัณฑ์น้ำผึ้งที่ได้จากเกสรดอกเก๊กฮวยปลอดภัยสารพิษในประเทศจีน”
(提示) 勿用开水冲服，以免破坏营养成分。	(หมายเหตุ) ห้ามนำไปต้มกับน้ำ เพื่อหลีกเลี่ยงการทำลายสารอาหาร	การแปลตรงตัว ทำให้เกิดปัญหาด้านการถ่ายทอดความหมายในภาพรวมบกพร่อง ไม่เป็นธรรมชาติ ควรปรับการเรียงคำให้กระชับและการใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม เป็น “เพื่อรักษาคุณค่าสารอาหารไม่ควรนำไปต้ม”
沉淀物的产生属自然现象，饮用前请摇匀。	การเกิดตะกอนเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ เขย่าก่อนดื่ม	การแปลตรงตัว ทำให้เกิดปัญหาด้านการถ่ายทอดความหมายในภาพรวม ภาษาไม่เป็นธรรมชาติ ติดขัด ควรปรับการเรียงคำและการใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม เป็น “อาจจะเกิดตะกอนของผลไม้ กรุณาเขย่าขวดก่อนดื่ม”
浸泡后可将肉块单层排放在倾斜之架上静待两分钟让多余汁液出切勿让肉块交叠。	หลังจากแช่แล้วให้วางชิ้นเนื้อเรียงกันบนตะแกรงเอียงและรอสองนาทีเพื่อให้ส่วนเกินไหลออก อย่าให้ชิ้นเนื้อทับกัน	การแปลตรงตัว ทำให้เกิดปัญหาด้านการถ่ายทอดความหมายในภาพรวม ภาษาไม่สั้นไหล ควรปรับเปลี่ยนการใช้คำที่เหมาะสมและปรับเรียงภาษาให้กระชับโดยตัดคำ เป็น “นำชิ้นเนื้อที่หมักจัดเรียงบนตะแกรงให้สะเด็ดน้ำ ไม่วางชิ้นเนื้อทับกัน”
食用方法：每日早晚各一次，15-20 克/次，涂抹食品或直接食用，调入温开水、牛奶、豆浆中饮用，风味更佳。	(วิธีรับประทาน) ทุกวันเช้า-เย็น ครั้งละ 15-20 กรัม ใช้ราดบนอาหารหรือรับประทานโดยตรง ควบคู่กับน้ำอุ่น นมถั่วเหลือง เพื่อรสชาติที่ดียิ่งขึ้น	การแปลตรงตัว ทำให้ปัญหาด้านการถ่ายทอดความหมายการใช้ภาษาบกพร่องไม่เป็นธรรมชาติ ควรปรับการใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมและการเรียงภาษาให้กระชับ เป็น “ใช้คลุกเคล้าอาหารหรือรับประทานโดยตรง โดยชงกับน้ำอุ่น”

3. การใช้กลวิธีการแปลและฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

ข้อมูลฉลากสินค้าจำนวน 438 หน่วยภาษา มีการเลือกใช้กลวิธีการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย รวมทั้งสิ้น 27 วิธี กลวิธีการแปลพื้นฐานมีจำนวน 10 วิธีและการใช้กลวิธีการแปลแบบผสมจำนวน 17 วิธี ประมวลผลสถิติร้อยละ ดังนี้



กลวิธีการแปลลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย	จำนวน	ร้อยละ	ข้อผิดพลาด
(1) การแปลตรงตัว (Lexical)	183 ①	41.79	45 ① (10.27%)
(2) การแทนที่ด้วยคำที่มีความหมายกว้าง (generic word)	3	.68	2
(3) การใช้คำอธิบาย (amplification)	1	.23	1
(4) การตัดคำ (reduction)	5	1.14	4
(5) การใช้คำยืม (loanword)	4	.91	-
(6) การเทียบเคียง (equation)	90 ②	20.55	2
(7) การกระชับข้อความ (condensation)	2	.46	2
(8) การเรียงเรียงใหม่ (reordering)	2	.46	1
(9) การปรับคำจากภาษาอื่นเป็นภาษาของตัวเอง (substitution)	4	.91	-
(10) การทับศัพท์ (transliteration)	71 ③	16.21	2
(11) การเทียบเคียง + การแปลตรงตัว	3	.68	4
(12) การแปลตรงตัว + การใช้คำยืม	1	.23	1
(13) การแปลตรงตัว + การทับศัพท์	5	1.14	
(14) การแปลตรงตัว + การปรับคำจากภาษาอื่นเป็นภาษาของตัวเอง	1	.23	
(15) การเติมคำ + การใช้คำยืม	1	.23	
(16) การเติมคำ + การทับศัพท์	3	.68	1
(17) การแทนที่ด้วยคำที่มีความหมายกว้าง + การทับศัพท์	1	.23	2
(18) การใช้คำยืม + การแปลตรงตัว	2	.46	
(19) การใช้คำยืม+ การเทียบเคียง	1	.23	4
(20) การเทียบเคียง + การใช้คำอธิบาย	1	.23	
(21) การเทียบเคียง + การใช้คำยืม	3	.68	
(22) การเทียบเคียง + การเรียงเรียงใหม่	1	.23	
(23) การเทียบเคียง+ การทับศัพท์	38 ④	8.90	7 ②
(24) การเรียงเรียงใหม่ + การทับศัพท์	1	.23	
(25) การทับศัพท์ + การเทียบเคียง	5	1.14	
(26) การทับศัพท์ + การแปลตรงตัว	3	.68	
(27) การทับศัพท์ + การใช้คำอธิบาย	2	.46	
	438	100	78

ตารางที่ 2 กลวิธีการแปลลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของนิสิต

จากตารางที่ 2 แสดงการใช้กลวิธีการแปลลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยทั้งหมด 27 วิธี พบว่า กลวิธีการแปลลากที่มีความถี่การใช้สูง คือ การแปลตรงตัว (lexical) จำนวน 183 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 41.79 รองมาคือ การเทียบเคียง (equation) จำนวน 90 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 20.55 และการทับศัพท์ (transliteration) จำนวน 71 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 16.21 การใช้กลวิธีอันดับแรกรวมกันเป็นจำนวน

344 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 78.53 ซึ่งแสดงให้เห็นการใช้กลวิธีการแปลหลากหลายไม่หลากหลาย ดังปรากฏการใช้กลวิธีการแปลในกลุ่มข้อมูลดังนี้

กลวิธีการแปลจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย	ก.1 (%)	ก.2 (%)	ก.3 (%)	ก.4 (%)	รวม
(1) การแปลตรงตัว (Lexical)	111 (25.34)	15 (3.42)	28 (6.39)	29 (6.62)	183
(6) การเทียบเคียง (equation)	1	85 (19.40)	2	2	90
(10) การทับศัพท์ (transliteration)	-	52 (11.87)	18 (4.10)	1	71

ตารางที่ 3 การใช้กลวิธีการแปลที่มีความถี่สูง 3 อันดับแรกในกลุ่มข้อมูล 4 ประเภท

ตารางที่ 3 ได้แสดงการใช้กลวิธีการแปลตรงตัวส่วนใหญ่ปรากฏในข้อมูลกลุ่มที่ 1 คือ ข้อมูลด้านความปลอดภัย ได้แก่ วิธีการใช้ คำเตือน ส่วนใหญ่เป็นหน่วยภาษาระดับข้อความและประโยค ส่วนการใช้วิธีการเทียบเคียงและการทับศัพท์มักใช้แปลมากในข้อมูลที่ 2, 3 คือ ข้อมูลด้านความคุ้มค่าและข้อมูลด้านความเชื่อมั่น ได้แก่ คำบอกส่วนประกอบ ชื่อและประเภทผลิตภัณฑ์ ชื่อสถานที่ผลิต ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน่วยภาษาระดับคำและวลี ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจำนวนมากในการใช้วิธีการแปลตรงตัวมากที่สุด คือ จำนวน 45 หน่วยภาษาคิดเป็นร้อยละ 10.27 ส่วนเป็นการแปลในกลุ่มที่ 1 ข้อมูลความปลอดภัย ได้แก่ คำบอกวิธีการใช้ คำเตือนและคำบอกคุณสมบัติ รวมจำนวน 31 หน่วยภาษา และคำกล่าวอ้างจำนวน 5 หน่วยภาษา เป็นต้น ข้อผิดพลาดจากการใช้กลวิธีไม่เหมาะสมมีลักษณะดังนี้ ตัวอย่าง

ภาษาจีน	ภาษาไทย	ข้อผิดพลาดด้านกลวิธีการแปล
食用酒精	แอลกอฮอล์	ปัญหาด้านความรู้ในเรื่องที่จะแปลและการใช้กลวิธีการแปลความหมายกว้าง ทำให้คำแปลสื่อสารไม่ชัดเจน ไม่เจาะจง ควรปรับเปลี่ยนกลวิธีการแปลเทียบเคียงความหมายตามบริบท เป็น “แอลกอฮอล์บริสุทธิ์” ซึ่งเป็นแอลกอฮอล์สำหรับรับประทาน
9 糯米白醋王	น้ำส้มสายชู	ปัญหาด้านความรู้ในเรื่องที่จะแปลและการใช้วิธีการแปลความหมายกว้าง ทำให้คำแปลไม่เจาะจง ไม่ชัดเจน ควรปรับวิธีการแปลมาเป็นการแปลโดยการเทียบเคียงความหมาย เป็น “น้ำส้มสายชูหมักจากข้าวเหนียว” ซึ่งเป็นประเภทของน้ำส้มสายชูที่ได้จากการหมักข้าวเหนียว
把肉类切成奉客块件，并放进浸满嫩肉剂之大盆内确保肉块表面完全被液剂浸着。	นำเนื้อหั่นเป็นชิ้น ใส่ลงในชามที่มีน้ำผสมไว้ เพื่อให้เนื้อแช่อยู่ในน้ำทั้งหมด	ปัญหาด้านการแปลตรงตัวอักษร ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน ควรปรับการแปลโดยการเทียบเคียงความหมายตามบริบท เปลี่ยนจากคำแปล “น้ำผสม” เป็น “น้ำปรุง”

อภิปรายผลและสรุปผล

1. ลักษณะและปัญหาการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

การวิเคราะห์ลักษณะการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของงานวิจัยนี้ ได้ใช้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการแปลของของอัจฉรา ไกล่ศัตรูไกล (2554) ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพและลักษณะการแปลที่ดี เป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเนื้อหาครบถ้วน ไม่ตัดต่อแต่งเติม และความหมายเหมือนต้นฉบับ 2) ด้านการใช้คำศัพท์ มีความชัดเจน เหมาะสมและไม่กำกวม 3) ด้านการใช้ภาษามีความเป็นธรรมชาติ โดยถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาปลายทางที่สละสลวย การวิเคราะห์สามารถจำแนกลักษณะการแปลเป็นระดับคุณภาพการแปลภาษาที่ดีและระดับคุณภาพที่ไม่ดี และวิเคราะห์ข้อผิดพลาดและปัญหาการแปลฉลากสินค้าสามารถจำแนกปัญหาการแปลเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การใช้คำศัพท์สื่อความหมายผิดพลาด ผิดเพี้ยน โดยมากเป็นคำศัพท์ที่เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ คำศัพท์เทคนิค ประเภทสินค้าและชื่อยี่ห้อ ประกอบด้วยคำศัพท์และวลีจำนวนมาก ข้อผิดพลาดมักเกี่ยวข้องเนื่องกับการไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะและไม่คุ้นชินมาก่อน จึงปรากฏการใช้วิธีการแปลตรงตัวในคำศัพท์ที่เป็นชื่อสินค้า ทำให้คำแปลสื่อรสนาษาไม่ตรงกับเป้าประสงค์ของต้นฉบับ 2) การใช้คำศัพท์สื่อความหมายเกิน ไม่ครอบคลุมและผิดเพี้ยน ทั้งนี้ เนื่องจากการแปลคำศัพท์เฉพาะบางคำไม่ปรากฏในพจนานุกรมทั่วไป การใช้วิธีการแปลตรงตัวอักษรจึงทำให้คำแปลแปลก ๆ และความหมายเกินไม่ตรงกับความหมายในต้นฉบับ เช่น คำแปล “แคโรทีนธรรมชาติ” ซึ่งควรแปลเทียบเคียงเป็น “แคโรทีนบริสุทธิ์” คำว่า “起酥油” แปลว่า “น้ำมันที่ทำให้กรอบ” คำดังกล่าวเป็นคำศัพท์ทางเบเกอรี่ หมายถึง เนยขาวหรือขอดเทนนึ่ง คำแปลข้างต้นได้แสดงให้เห็นถึงเป็นปัญหาการแปลที่เกิดขึ้นในระดับความเข้าใจตามอักษรที่ปรากฏ (literal level) ซึ่งเป็นการแปลที่ติดอยู่กับภาษาในต้นฉบับไม่สามารถแยกความหมายออกจากภาษา (deverbalization) ทำให้คำแปลมีความหมายเกินและได้คำศัพท์ที่มีความหมายไม่ตรงกับต้นฉบับ การแปลระดับคำศัพท์ที่ชื่อเฉพาะของส่วนประกอบ ซึ่งมีชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์ด้วย ในกรณีที่ไม่สามารถหาคำเทียบเคียงตามบริบทได้ อันเนื่องจากไม่เคยปรากฏคำศัพท์ดังกล่าวในภาษาปลายทางมาก่อน ผู้แปลอาจแปลโดยใช้คำทับศัพท์แทนได้ โดยใช้อย่างเหมาะสม 3) การใช้ภาษาไม่เป็นธรรมชาติ ไม่สละสลวย ไม่กระชับและเยิ่นเย้อ ซึ่งปรากฏข้อผิดพลาดในระดับการถ่ายทอดความหมายในภาพรวมระดับประโยคและข้อความส่วนใหญ่เป็นคำแปลคียบอวิธีการใช้ การเก็บรักษาและคำเตือน ปัญหาการถ่ายทอดความหมายภาพรวมมักเกี่ยวข้องกับกรอบความคิดในระดับการเรียงคำในประโยคและข้อความ ซึ่งในแต่ละภาษามีกรอบความคิดการเรียงคำที่แตกต่างกันและเกี่ยวเนื่องกับวากยสัมพันธ์ของโครงสร้างในแต่ละภาษาซึ่งมีความแตกต่างกัน ปัญหาการแปลฉลากสินค้ามักปรากฏการแปลคำต่อคำ ประโยคต่อประโยคตามต้นฉบับ ทำให้เกิดปัญหาการถ่ายทอดความหมายไม่เป็นธรรมชาติและไม่สอดคล้องกับการใช้ภาษาปลายทาง ตัวอย่างข้อความ “使用后，面部会有余留的精华液，可用化妆棉、纸巾或湿毛巾拭去，面膜用后请丢弃。” การแปลเรียงคำและประโยคตามรูปแบบภาษาของต้นฉบับ เป็น “หลังจากการใช้จะมีเนื้อครีมเอสเซนส์หลงเหลืออยู่บนใบหน้า สามารถเช็ดออกด้วยสำลี ทิชชูหรือผ้าขนหนูเปียก และควรทิ้งแผ่นมาส์กหน้าหลังใช้เสร็จ” ซึ่งทำให้การสื่อความหมายภาพรวมเยิ่นเย้อ ไม่สละสลวย ความหมายในระดับวลีและประโยคเป็นความหมายในภาพรวมที่แสดงควมรื่นไหล ไม่ติดขัด นอกจากการใช้คำศัพท์ที่เหมาะสมแล้ว ภาษาที่ร้อยเรียงต้องมีการ



ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องตามรูปแบบการใช้ภาษาของภาษาปลายทาง ซึ่งต้องอาศัยการปรับบทแปลอันหมายถึง การปรับแต่งภาษาหรือข้อความ บางส่วนในคำแปลให้เหมาะสมกับการรับรู้และเข้าใจของผู้รับสารอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งใกล้เคียงกับความหมายและน้ำเสียง ท่วงทำนองและลีลาของภาษาในต้นฉบับมากที่สุด ซึ่งไม่เปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมาย ความหมายและน้ำเสียงหรือลีลาของต้นฉบับแต่อย่างใด โดยมีเป้าหมายให้ผู้รับสารสามารถรับสารได้เหมือนหรือใกล้เคียงกับสารของต้นฉบับมากที่สุดภายใต้ขอบเขตที่สามารถปรับแต่งได้ (เชวง จันทระเชตต์, 2528; สัญฉวี สายบัว, 2550) และความเห็นของ สุพรรณิ ปันมณี (2549) เกี่ยวกับการปรับระเบียบวิธีเรียงคำในประโยคหรือวลีช่วยให้ภาษาแปลมีความลื่นไหล ชัดเจนและช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายขึ้นและได้อรรถรสเทียบเคียงกับต้นฉบับได้

2. การใช้กลวิธีการแปลลากลิสินคำจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

กลวิธีการแปลลากลิสินคำจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของงานวิจัยนี้ ได้ใช้เกณฑ์กลวิธีการแปลของ สุพรรณิ ปันมณี (2549) และสัญฉวี สายบัว (2533) ในการวิเคราะห์กลวิธีการแปลลากลิสินคำ ผลการศึกษามีการใช้กลวิธีการแปลพื้นฐาน 10 วิธีและการแปลแบบผสม 17 วิธี กลวิธีการแปลที่ใช้มากที่สุดมีดังนี้ การแปลตรงตัว (lexical) โดยใช้แปลวลีและประโยคในคำบอกวิธีการเก็บรักษา วิธีการใช้ คำเตือน และ ยี่ห้ออาหาร รองมาคือ การเทียบเคียง (equation) ใช้แปลคำและวลีในคำบอกประเภทของอาหาร และการใช้คำทับศัพท์ (transliteration) ในคำบอกส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลวิธีการแปลลากลิสินคำจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของนิสิตได้สะท้อนความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะและการใช้ภาษาในลากลิสินคำ การคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจในการเลือกกลวิธีในการแปลลากลิสินคำ ซึ่งสะท้อนการขาดทักษะและเทคนิคการใช้ภาษาในการแปลลากล และปรากฏเป็นข้อผิดพลาดและปัญหาการแปลลากลเกี่ยวกับการแปลทั้งคำศัพท์ครบถ้วนโดยการแปลตรงควบคู่กับการเทียบเคียง เช่น คำว่า 食用香料 แปลเป็น “เครื่องเทศที่กินได้” ทำให้คำแปลแปลก ๆ และความหมายฟุ่มเฟือย ซึ่งแสดงถึงการใช้กลวิธีการแปลที่ไม่เหมาะสม กลวิธีการแปล คือ วิธีการที่ผู้แปลใช้ถ่ายทอดความหมายเพื่อให้ได้ความหมายที่ตรงกับต้นฉบับทั้งรสนิยม ซึ่งขึ้นการเลือกคำแปลที่ดี ผลการวิจัยของ หนึ่งฤทัย ลาที (2556) พบว่า กลวิธีการเลือกคำให้เหมาะสมกับบริบทเป็นกลวิธีที่นักแปลอาชีพเลือกเป็นอันดับต้น ๆ ซึ่งอาศัยกลวิธีการแปลในกำหนดความหมายตามบริบทเท่านั้น

การใช้กลวิธีการแปลลากลจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของงานวิจัยนี้มีดังนี้ การแปลตรง การเทียบเคียง และคำทับศัพท์ จำนวนมากนั้น มีเกี่ยวข้องกับตัวบทลากลิสินคำที่เน้นสื่อข้อเท็จจริง ไม่ทำให้สับสน ชัดเจน เข้าใจง่าย และสอดคล้องตามข้อกำหนดของการใช้ภาษาบนฉลาก และก็พบว่า การศึกษาการใช้กลวิธีการแปลลากลลิสินคำเป็นภาษาอื่น ๆ ก็มีลักษณะการใช้กลวิธีที่คล้ายคลึงกัน เช่น ผลวิจัยของ Abdulrahman (2015) ที่ศึกษาการใช้กลวิธีการแปลลากลอาหารจากภาษาอาหรับเป็นภาษาอังกฤษ พบว่า วิธีการแปลลากลลิสินคำ คือ การทับศัพท์ (transliteration) การแปลตรงตัว (literal) การใช้คำยืม (borrowing) และผลการศึกษาของ Di (2019) ที่พบว่า การแปลลากลลิสินคำประเภทอาหารโดยทั่วไปใช้การเทียบเคียงความหมายระดับคำและวลี ผลการศึกษาดังกล่าวอาจเป็นเพราะลักษณะของตัวบทประเภทลากลลิสินคำเหมือนกัน หากแต่การแปลลากลลิสินคำเกี่ยวข้องกับผู้บริโภคของประเทศนั้น ๆ ดังนั้น การเลือกกลวิธีการแปลก็ต้องคำนึงถึงผู้บริโภคของ

ประเทศนั้น ๆ เป็นหลัก การใช้การทับศัพท์อาจเป็นกลวิธีที่ง่ายที่สุดที่ใช้สื่อความหมายในฉลากสินค้า แต่บางสังคมการใช้การทับศัพท์ที่ชื่อเฉพาะด้วยชื่อเรียกทางวิทยาศาสตร์อาจเป็นอุปสรรคต่อการรับสารของผู้บริโภคได้ เช่น คำว่า 何脊 ชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า Rhizoma Cibotii แต่ในสังคมไทยมักใช้คำยืม คำว่า เกากี้ การใช้คำยืมจึงเป็นคำที่คนไทยคุ้นชินมากกว่า นอกจากนี้ การใช้กลวิธีการแปลฉลากยังต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมการใช้ภาษาปลายทาง ซึ่งบางประเทศเช่น สาธารณรัฐประชาชนจีนกำหนดให้ฉลากของสินค้านำเข้าต้องใช้ 2 ภาษา คือ ภาษาจีนควบคู่กับภาษาต่างประเทศอื่น การใช้คำศัพท์กลาง ๆ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการสื่อสารก็อาจจะเหมาะสมกว่า

สรุปผลวิจัย

ฉลากสินค้าเป็นตัวบทที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการใช้ภาษาของประเทศนั้น ๆ ประกอบกับข้อมูลบนฉลากสินค้าเป็นคำศัพท์ชื่อเฉพาะของส่วนประกอบจำนวนมาก และวิถีประโยคที่เกี่ยวข้องกับวิธีการใช้ การรักษา และคำเตือน ตลอดจนคำกล่าวอ้างสรรพคุณ โดยเฉพาะฉลากสินค้าประเภทอาหาร ยาและเครื่องสำอาง อันเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ความคุ้มค่าและความน่าเชื่อถือ ซึ่งส่งผลต่อการเลือกคำแปลตัวบทฉลากสินค้า หากแต่การแปลฉลากสินค้าเป็นกระบวนการสื่อสารที่ต้องอาศัยความเข้าใจในสิ่งที่ต้องแปล เทคนิคและทักษะการใช้ภาษาที่ถ่ายทอดความหมายที่แท้จริงของต้นฉบับ การใช้ภาษาในฉลากจึงเป็นการสื่อสารข้อเท็จจริง ไม่ทำให้สับสน ผลการวิจัยนี้ ได้พบว่า การแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยของนิสิต ปรากฏการแปลอันเนื่องจากปัญหาการไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ชื่อเฉพาะของส่วนประกอบ ซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะทาง และมีคำเรียกชื่อทั่วไป ชื่อทางวิทยาศาสตร์และชื่อเรียกภาษาถิ่น ทำให้เกิดข้อผิดพลาดด้านการแปลด้านการใช้คำศัพท์ไม่เหมาะสม ทำให้ความหมายผิดเพี้ยน ไม่ครอบคลุม ไม่ชัดเจน รวมถึงรสรสภาษาไม่สอดคล้องกับบริบท และการดำเนินการใช้ภาษาไม่เป็นธรรมชาติ ซึ่งเกิดการแปลตรงตัวคำต่อคำและประโยคต่อประโยค ไม่ชัดเจน ทำให้คำแปลเยิ่นเย้อ ไม่สละสลวย ไม่สั้นไหลและไม่สอดคล้องกับการใช้ภาษาปลายทางและด้านการใช้กลวิธีการแปลตรงตัวจำนวนมาก วิธีการแปลไม่หลากหลายและไม่ยึดความหมายตามบริบท ส่งผลต่อการสื่อสารไม่ตรงกับเป้าประสงค์ คำแปลคลุมเครือ ไม่เจาะจง ความหมายเกินไม่ตรงกับต้นฉบับ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย

จากการศึกษาของงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นวิธีการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทยอย่างคร่าว ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการแปลฉลากสินค้าจากภาษาจีนเป็นภาษาไทย ดังนี้

(1) ฉลากสินค้าเป็นข้อมูลที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่ระบุต้องสอดคล้องกับระเบียบการใช้ภาษาบนฉลากของแต่ละประเทศ สืบค้นย้อนกลับได้ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ประโยชน์และความคุ้มค่าซึ่งผู้บริโภคพึงทราบ การแปลฉลากสินค้าจึงเน้นการถ่ายทอดเท็จจริง ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่ายเป็นหลัก

(2) ปัจจัยด้านพื้นที่บนฉลากสินค้านำเข้ามีจำกัด การแปลคำศัพท์เทคนิคจึงควรใช้คำย่อบอกหน่วยที่เป็นสากล เช่น คำว่า กรัม ใช้คำย่อว่า ก. (g) คำว่า มิลลิกรัม ใช้คำย่อว่า มก. (mg) และการใช้สัญลักษณ์แทนตัวอักษร

เช่นคำว่า มากกว่า ใช้สัญลักษณ์ > แทน เป็นต้น

(3) การแปลข้อมูลความปลอดภัยที่เกี่ยวกับ วิธีการใช้ ค่าเตือน ควรใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยไม่ใช้สำนวน เพื่อหลีกเลี่ยงการตีความและเพื่อเข้าใจง่าย

(4) การแปลคำศัพท์เฉพาะที่เป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ไม่ควรใช้การทับศัพท์เป็นชื่อทางวิทยาศาสตร์ แต่ควรใช้คำศัพท์ที่คนไทยคุ้นชิน เช่น การใช้คำยืมคำว่า 白芍 ชื่อทางวิทยาศาสตร์คือ White peony root ชื่อภาษาจีนกลางคือ ไปเส้า ชื่อภาษาจีนถิ่นคือ แปะเจียก การใช้คำยืมภาษาจีนคำว่า แปะเจียก จึงเข้าใจได้ง่ายกว่า เว้นแต่กรณีที่ทำค่าเทียบเคียงไม่ได้และไม่สามารถแปลตรงตัว การทับศัพท์จึงเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด โดยกำกับเสียงอ่านด้วยภาษาไทยหรืออนุโลมให้ใช้อักษรละติน ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการสืบค้นย้อนกลับได้

(5) การแปลคำศัพท์ชื่อเฉพาะอาจใช้วิธีการแปลแบบผสม เพื่อเข้าถึงความหมายง่ายขึ้น การใช้การทับศัพท์ควบคู่กับการเพิ่มคำ ได้แก่ การเพิ่มคำบอกหมวดหรือคำบอกประเภทสิ่งของ โดยเติมคำว่า กรด ~ , สารสกัด ~ , ยาจีน ~ ตัวอย่าง คำว่า 泛酸 แปลเป็น กรดแพนโทเทนิค, 草甲 แปลเป็น ยาจีนเฉาไค้ว

(6) การแปลฉลากสินค้าต้องคำนึงการใช้ภาษาข้ามวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้บริโภคเข้าใจตรงกับความหมายในต้นฉบับ ตัวอย่าง คำว่า 开盖即食 ถ้าใช้วิธีการแปลตรงตัวเป็น “เปิดแล้วรับประทานทันที” ผู้บริโภคอาจเข้าใจผิดว่า อาหารดังกล่าวไม่สามารถเก็บรักษาไว้เป็นระยะเวลาอันยาวนานซึ่งมีผลต่อคุณภาพของอาหาร ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจตรงตามความหมายในต้นฉบับจึงต้องแปลโดยการเทียบเคียงตามความหมายภาษาปลายทาง เป็นคำว่า อาหารพร้อมทาน และคำว่า 产品包装: 全新 การแปลตรงตัวเป็น “บรรจุภัณฑ์: ใหม่ทั้งหมด” ควรใช้ตามความนิยม โดยใช้คำว่า แพ็คเกจใหม่

(7) การแปลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่แหล่งผลิต ชื่อบริษัท ซึ่งเป็นวลีที่มีความสำคัญต่อความเชื่อมั่นและการยืนยันความมีตัวตนที่สามารถสืบค้นได้ การใช้ที่อยู่เป็นภาษาอังกฤษจึงเหมาะสมกว่าการแปลตรงตัวเป็นภาษาไทย

(8) การแปลชื่อสินค้าหรือคำบอกประเภทสินค้า เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมและวัฒนธรรมการใช้ภาษา ที่สำคัญเป็นคำที่สามารถบอกความเป็นตัวตนของสินค้า การใช้คำทับศัพท์ในชื่อสินค้าหรือคำบอกประเภทสินค้า ซึ่งอาจมีผลต่อการยอมรับภาษาต่างประเทศของผู้บริโภคอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการใช้ภาษาในเชิงพาณิชย์และเกี่ยวข้องกับค่านิยมการใช้ภาษาต่างประเทศในชื่อสินค้า การบันทึกเป็นอักษรละติน กำกับเสียงอ่านชื่อสินค้า สามารถสร้างความแปลกใหม่ได้ดีกว่าการแปลตรงตัว ตัวอย่าง คำว่า 美素 ใช้การทับศัพท์เป็น “MAYSU” และชื่อสินค้า 蒙牛真果粒 แปลด้วยคำทับศัพท์ควบคู่กับการแปลตรง เป็น “Mengniu เนื้อผลไม้แท้”

(9) การแปลข้อมูลการโฆษณาซึ่งเป็นคำกล่าวอ้างในฉลากสินค้า เป็นการใช้ภาษาเชิงพาณิชย์และเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการใช้ภาษาหรืออาจเกี่ยวกับข้อห้ามทางศาสนาหรือศีลธรรม ผู้แปลจึงต้องเลือกวิธีการแปลที่สามารถบรรลุตามเป้าประสงค์ทางการตลาดเพื่อโน้มน้าวกลุ่มเป้าหมายให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองและสนใจ ซึ่งเป็นภาษาแปลที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมปลายทางและเป็นไปตามค่านิยมด้านการใช้ภาษาของสังคมนั้น ๆ



บรรณานุกรม

- กุลวดี วิวัฒน์สดินนทร์และคณะ. (2561). **ระเบียบการติดฉลากอาหารของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ**. กรุงเทพฯ: บริษัท โคคุน แอนด์ โค จำกัด.
- เขวง จันทรเขตต์. (2528). **การแปลเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ปัญญา บริสุทธิ์. (2537). **ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตสถาน.
ประกาศคณะกรรมการอาหารและยา. เรื่อง **อาหารที่ต้องแสดงฉลากโภชนาการ และค่าพลังงาน น้ำตาล ไขมัน และโซเดียม แบบจีดีเอ**, ประกาศ ณ วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2561 เข้าถึงได้จาก www.food.fda.moph.go.th
- พัชรวิภา โภคาสัมฤทธิ์. (2549). **การแปลอังกฤษเป็นไทย: ทฤษฎีและการประยุกต์**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พิมพ์เพ็ญ พรเฉลิมพงศ์และนิธิยา รัตนานพนนท์ เรื่อง **ฉลากอาหาร** เข้าถึงได้จาก <http://www.foodnetworksolution.com/wiki/word/2202/food-label>
- วรรณภา แสงอร่ามเรือง. (2552). **ทฤษฎีและหลักการแปล**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณภา วิมลเฉลา. (2543). **คู่มือการแปล**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิ อินทโกสุม. (2557). **การประเมินงานแปลในการเรียนการสอนแปล**. วารสารรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์. 33 (1), มกราคม-มิถุนายน, 23-50
- สัจฉวี สายบัว. (2533). **หลักการแปล**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัจฉวี สายบัว. (2550). **หลักการแปล**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สัจฉวี สายบัว. (2560). **หลักการแปล**. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพรรณิ ปันมณี. (2552). **การแปลขั้นสูง**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หนึ่งฤทัย ลาที. (2556). **การวิเคราะห์การแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยจากหนังสือเรื่อง แอตแลนติก มหาสมุทรข้ามกาลเวลา**. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาอาชีพ, คณะภาษาและการสื่อสาร, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อัจฉรา ไส้ศัตรูไกล. (2554). **จุดมุ่งหมาย หลักการและวิธีการแปล. ในเอกสารประกอบการสอนรายวิชา EN322**, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รามคำแหง.
- Abbas Elzubier, E., & Abdullah Omer BaHashwan, M. (2017) On Developing the Translation Competence: A Case of EFL Learners. *International Journal of English Language, Literature and Translation Studies (IJELR)*. 4(4), (Oct-Dec) Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/352705814_On_Developing_the_Translation_Competence_A_Case_of_EFL_Learners



Abdulrahman, H.S. (2015). *Translating Canned & Packed Food Products'Labels from Arabic into English: Problems and Strategies* (Thesis of Master Degree) Applied Linguistics and Translation, Faculty of Graduate Studies, An-Najah National University. Palestine.

Malone, J. (1988). *The science of linguistics in the art of translation*. New York: State University of New York Press.

Di, P. (第峰娟, 2019). 出口食品包装文字翻译问题的归因分析与改进策略. **食品安全质量检测学报**, 10 (18), 9 月, 69-75

Li, K. (李克兴, 2004). 论广告翻译的策略. **中国翻译**, 25 (6), 11 月, 64-69

	Name and Surname (姓名) : WILAI LIMTHAWARANUN
	Highest Education (最高学历) : Ph. D.
	University or Agency (任职院校或单位) : Burapha University
	Field of Expertise (专业领域) : - Chinese Languages - Chinese - Thai Translation - Chinese Teaching
	Address (地址) : 169 Oriental of Department, Faculty of Humanities and Social Science, Burapha University. 20131